

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Циклова комісія з філології фахового коледжу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія
Назва освітньої програми Філологія
Рівень освіти передвища фахова

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Професор, д.пед.н., професор Цокур Ольга Степанівна	0987514045	sokur@ukr.net

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Курс «Педагогічна майстерність та методика викладання» входить до обов'язкових дисциплін ОП «Філологія».

Навчальна дисципліна розкриває основи організації процесу навчання як єдності викладання та учіння, особливості функцій професійно-педагогічної діяльності та спілкування, специфіку педагогічної майстерності сучасного викладача як проєктувальника, організатора й диспетчера освітнього процесу, арсенал засобів його педагогічної техніки та артистизму як суб'єкта дидактичної взаємодії та виховного впливу. Курс покликаний розширити знання здобувачів освіти щодо способів використання вербальних і невербальних засобів педагогічного спілкування, налагодження міжособистісного контакту та дидактичної взаємодії, управління власною професійною поведінкою, зокрема, в конфліктній педагогічній ситуації.

Предметом вивчення є дидактичні засади організації освітнього процесу, психологічні механізми педагогічної діяльності і спілкування, методичні засади викладання, основи педагогічної майстерності й артистизму викладача.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Мета дисципліни – формування дидактико-методичної компетентності й педагогічної майстерності здобувачів освіти.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів з дидактичними засадами організації освітнього процесу, специфікою викладання;
- розкрити сутність педагогічної діяльності викладача як творчого процесу, конкретизувати специфіку її психологічної структури і провідних функцій;
- ознайомити здобувачів з особливостями педагогічного спілкування, його функціями та основними стилями;
- розкрити особливості педагогічної майстерності, внутрішньої та зовнішньої педагогічної техніки;
- сприяти опануванню здобувачами техніки ефективної самопрезентації і гуманістичної взаємодії, настанов педагогічної етики і педагогічного такту;
- розвинути педагогічні, ораторські та артистичні здібності здобувачів;
- вдосконалити емоційну, комунікативну та педагогічну культуру здобувачів, здатність вести діалог і дискусію;
- мотивувати потребу здобувачів в постійній самоосвіті, творчій самореалізації в сфері професійно-педагогічної діяльності.

3. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ, ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність та методика викладання» здобувач освіти повинен

знати:

- провідні дидактичні категорії і поняття, принципи, методи і форми організації освітнього процесу;
- специфічні ознаки викладання, його провідні стилі;
- визначення педагогічної майстерності, діяльності та спілкування, характеристики їх компонентів;
- загальні ознаки педагогічного артистизму, способи реалізації його функцій в освітньому процесі;
- суть і структуру педагогічної техніки, способи її реалізації;
- особливості психологічної структури педагогічної діяльності;
- провідні професійні ролі та функції викладача як проектувальника, організатора і менеджера освітнього процесу, способи їх реалізації;
- суть та особливості реалізації функцій педагогічного спілкування, способи організації ефективної педагогічної взаємодії;
- способи застосування педагогічного мовлення, прийомів ораторської техніки і майстерності;
- принципи педагогічної етики та особливості вияву педагогічного такту;
- правила поведінки у конфліктній ситуації, способи її попередження;

розуміти:

- відмінності між педагогічною та акторською майстерністю;
- психологічні особливості суб'єкт-об'єктної та суб'єкт-суб'єктної взаємодії в системі професійно-педагогічної комунікації;
- сутність і специфіку вербальних та невербальних засобів комунікації;
- відмінності ролей суб'єктів педагогічної діяльності;

вміти:

- бачити та адекватно аналізувати педагогічні ситуації;
- ідентифікувати професійні якості ідеального викладача зі своїми;
- чітко, логічно, виразно висловлювати свої думки; переконувати, використовуючи вербальні та невербальні засоби виховного впливу;
- раціонально моделювати свою поведінку в професійній ролі викладача, аналізуючи сутність своїх досягнень, обмежень чи недоліків;
- використовувати техніку педагогічного мовлення: контролювати дихання, знімати напругу м'язів;
- виявляти позитивний педагогічний імідж, естетику зовнішнього вигляду;
- демонструвати педагогічну й комунікативну культуру, застосовувати слова, думки, інтонації, образне мислення відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічного спілкування;
- виявляти педагогічний такт, застосовувати різні форми словесного навіювання та способи контактної взаємодії;
- своєчасно попереджувати та конструктивно вирішувати конфліктні педагогічні ситуації.

аналізувати:

- інструментарій педагогічної техніки та майстерності;
- типологічні особливості суб'єктів викладання;
- явища та факти, які стосуються педагогічної майстерності;
- проблемні та конфліктні ситуації, які виникають в освітньому середовищі, знаходити конструктивні способи їх вирішення;
- інноваційний досвід та творчі знахідки суб'єктів освітнього процесу як носіїв педагогічної майстерності;

оцінювати:

- якість викладання та педагогічної діяльності;
- рівні прояву педагогічної майстерності;
- стан власної психологічної готовності до викладання, педагогічної діяльності.

У процесі реалізації програми дисципліни «Педагогічна майстерність та методика викладання» формуються елементи наступних компетентностей із передбачених Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 035 Філологія:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

А) Загальні компетентності:

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Б) Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК 6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

СК 11 Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

СК 12 Здатність до організації ділової комунікації.

Процес вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність та методика викладання» сформульований у термінах програмних результатів навчання (ПР):

ПР 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПР 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПР 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПР 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів.

ПР 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПР 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПР 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПР 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

4. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		28	
Семінарські (практичні)		28	
Самостійна робота		64	
Заходи семестрового контролю (Екзамен)			
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / Вибірковий
4	035 Філологія	2	Обов'язковий (ОК9)

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Тема 1. Педагогічна діяльність як творчий процес

Основні дослідницькі підходи до визначення сутності і психологічної структури педагогічної діяльності. Структурні і функціональні компоненти педагогічної діяльності, їх характеристика. Основні стилі педагогічної діяльності. Цілі, завдання і зміст педагогічної діяльності як творчого процесу. Місія педагогічної діяльності вчителя іноземної мови в сучасній школі. Проблеми педагогічної діяльності сучасного вчителя іноземної мови, шляхи та засоби її вдосконалення. Самоменеджмент в педагогічній діяльності сучасного вчителя іноземної мови.

Тема 2. Педагогічне спілкування

Поняття міжособистісного, професійного та педагогічного спілкування. Сутність і структура педагогічного спілкування. Характеристика інформаційно-комунікативної, перцептивно-комунікативної та інтеракційно-комунікативної функцій педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування викладача іноземної мови, їх вплив на ефективність освітнього процесу. Проблеми педагогічного спілкування сучасного вчителя іноземної мови з колегами та учнями. Основи культури педагогічного спілкування вчителя іноземної мови сучасної школи.

Тема 3. Сутність і структура педагогічної майстерності

Поняття педагогічної майстерності в історії педагогічної думки і на сучасному етапі. Характеристика компонентів педагогічної майстерності в контексті різних підходів. Рівні та критерії вияву педагогічної майстерності вчителя. Вчення К. Станіславського про виховання актора, способи реалізації його принципів у професійній діяльності викладача: принцип життєвої правди, принцип

ідейної спрямованості та ролі надзавдання, принцип дії підґрунтя переживання й матеріалу для творчості, принцип органічної творчості, принцип творчого перевтілення в образах.

Тема 4. Педагогічна техніка

Поняття педагогічної техніки. Складові внутрішньої техніки вчителя, способи досягнення його психологічної та фізичної розкнутості. Значення саморегуляції та психологічного настрою у професійній діяльності. Компоненти зовнішньої техніки вчителя. Невербальні елементи: мова тіла, міжособистісний простір, часові характеристики спілкування. Вербальні елементи: правила та техніка спілкування. Культура та виразність педагогічного мовлення: образність, мовленнєва імпровізація, емоційна забарвленість. Технологія розвитку внутрішньої та зовнішньої педагогічної техніки. Шляхи оволодіння педагогічною технікою.

Тема 5. Педагогічний артистизм та імідж вчителя

Педагогічний артистизм як особистісна та професійна категорія. Характеристика функцій педагогічного артистизму. Характеристика методів та прийомів формування педагогічного артистизму. А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський, Ш.А. Амонашвілі про значення акторської майстерності. Педагогічний імідж вчителя іноземної мови, способи його створення. Поняття педагогічної харизми.

Тема 6. Професійні ролі викладача іноземної мови

Професійні ролі, права та функціональні обов'язки вчителя іноземної мови, особливості його навчальної, методичної, організаційно-виховної, дослідницької/інноваційної діяльності. Сучасні вимоги до рольового репертуару класного керівника та його професійної компетентності. Професіограма сучасного вчителя іноземної мови як учасника, диспетчера і менеджера навчально-пізнавального процесу та медіатора культур в сфері іншомовної освіти. Особистісна центрація вчителя іноземної мови як творчої особистості, шляхи та засоби його професійного саморозвитку та самовиховання.

Тема 7. Педагогічна етика та педагогічний такт

Сутність педагогічної етики, її роль у професійно-педагогічній діяльності вчителя-майстра та класного керівника. Поняття про педагогічний такт, характеристика його складових та умови вияву. Морально-психологічні якості особистості вчителя іноземної мови та класного керівника як передумова вияву педагогічного такту. Педагогічна культура вчителя іноземної мови.

Змістовий модуль 2. ВИКЛАДАННЯ ЯК ДИДАКТИЧНА СИСТЕМА

Тема 8. Викладання як предмет дидактики і методики

Поняття про дидактику, чинники її виникнення і джерела розвитку. Предмет сучасної дидактики (теорія і практика навчання), її зміст і завдання. Основні дидактичні категорії: процес навчання, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, організаційні форми навчання, технології навчання, результати навчання. Специфіка викладання і учіння, їх взаємозв'язок. Методи дидактичного дослідження і виміру якості викладання. Зв'язок дидактики і методики викладання. Актуальні проблеми викладання в умовах оновлення системи освіти в Україні, впровадження концепції НУШ.

Тема 9. Сутність процесу навчання і викладання

Навчання як соціокультурний процес. Теорія пізнання – методологічна основа процесу навчання. Співвідношення процесів наукового пізнання і навчання. Суттєві ознаки процесу навчання. Історичні типи і види навчання. Структурні компоненти процесу навчання: мета і завдання, зміст, принципи, методи, форми організації, результат. Навчання як вид пізнавальної діяльності учнів. Структура навчальної діяльності, характеристика її компонентів. Навчання як двосторонній процес спільної діяльності викладача і учнів. Основні етапи оволодіння знаннями: постановка пізнавального завдання; сприймання; усвідомлення; осмислення;

запам'ятовування; закріплення; узагальнення і систематизація; застосування на практиці; перевірка, аналіз, самоаналіз досягнень учнів. Фактори, що сприяють ефективності основних етапів оволодіння знаннями. Мотивація учіння, види мотивів, їх вивчення, формування та розвиток. Основні функції викладання (освітня, виховна, розвивальна), їх характеристика та взаємозв'язок.

Тема 10. Суперечності, закономірності та принципи навчання і викладання

Суперечності як рушійні сили процесу навчання. Види суперечностей. Головна суперечність процесу навчання. Основні закономірності навчання. Загальне поняття про принципи навчання як відображення цілей, завдань освіти та закономірностей навчальної діяльності учнів. Принципи навчання – вихідні положення, ідеї, вимоги, що визначають характер пізнавальної діяльності учнів і технології діяльності вчителя. Правила навчання, їх зв'язок із принципами навчання. Регулятивна роль принципів навчання в організації діяльності викладача та учнів. Провідні підходи до класифікації принципів навчання. Класичні принципи навчання: науковості, систематичності і послідовності, наочності, доступності, міцності знань, умінь і навичок, свідомості та активності, диференціації та індивідуалізації навчання, виховного характеру навчання. Новітні принципи навчання: розвивального характеру навчання, емоційності, навчання на високому рівні труднощів тощо. Дидактична характеристика принципів навчання та шляхи їх реалізації. Взаємозв'язок між принципами навчання.

Тема 11. Методи навчання і викладання

Метод навчання як дидактична категорія. Основні функції методів навчання: освітня, виховна, розвивальна, мотиваційна, організаційна. Сучасні класифікації методів навчання (за джерелом передачі і характером сприймання інформації; за основною дидактичною метою та дидактичними завданнями, які розв'язуються на конкретному етапі навчання; за особливостями діяльності викладача та учнів; за характером пізнавальної діяльності учнів; за внутрішньою логікою засвоєння знань учнями та ін.). Методи навчання за джерелом передачі і характером сприймання інформації (за джерелом знань): словесні, наочні, практичні. Словесні методи навчання: розповідь, бесіда, інструктаж, робота з книгою. Наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, досліди. Практичні методи навчання: вправи, лабораторні, практичні роботи, дидактичні ігри. Самостійна робота як метод навчання, її види. Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності. Методи контролю і самоконтролю. Методи навчання за характером пізнавальної діяльності: догматичні, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, частково-пошукові, проблемні, дослідницькі.

Тема 12. Форми організації навчання і викладання

Поняття про форми організації навчання, історію їх розвитку. Виникнення і розвиток класно-урочної системи навчання, характеристика її позитивних сторін і обмежень. Істотні ознаки форм навчання. Основні форми організації сучасного навчального процесу. Ознаки уроку, його переваги і недоліки. Функції уроку, його мета і характеристика. Педагогічні вимоги до сучасного уроку. Схема аналізу уроку. Основні підходи до класифікації типів уроків. Традиційна типологія уроків. Особливості комбінованого уроку, його структура. Педагогічні основи побудови навчального процесу на уроці: постановка мети і завдань; обладнання уроку; дотримання реалізації функцій уроку; опора на особистий досвід учнів; виховання і розвиток позитивної мотивації учіння; організація різних видів діяльності на уроці; контроль за ходом і результатами навчальної роботи кожного учня. Особливості побудови та організації різних типів уроків. Нестандартні уроки. Інтегровані уроки. Шляхи підвищення ефективності уроку. Навчальна екскурсія як форма організації навчання. Види екскурсій. Методика підготовки і проведення екскурсій. Самостійна робота як форма навчально-пізнавальної діяльності. Значення домашньої роботи у навчальному процесі, її зміст. Домашні завдання, їх дозування, види та специфіка у початковій школі. Педагогічні вимоги до організації та проведення домашньої навчальної роботи.

Тема 13. Контроль, оцінювання та моніторинг якості навчання і викладання

Перевірка знань, умінь і навичок як провідна функція управління діяльністю учнів. Освітнє, виховне і розвивальне значення перевірки та оцінки навчальних досягнень здобувачів освіти. Суть і види контролю, його функції. Педагогічні вимоги до

перевірки та оцінки навчальних досягнень учнів. Форми і методи перевірки. Оцінка успішності учнів, її призначення. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Рівні навчальних досягнень. Норми оцінок. Форми і прийоми оцінювання. Характеристика 12-бальної системи оцінювання навчальних досягнень учнів. Оцінні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів. Роль оцінних суджень викладача та шляхи подолання формалізму в оцінці результатів праці учнів. Урахування індивідуальних особливостей учнів у процесі перевірки їхніх навчальних досягнень. Способи оцінки успішності та моніторингу якості викладання.

Тема 14. Актуальні проблеми методики викладання

Сутність і специфіка методики викладання як науки. Передовий досвід викладання як предмет досліджень методики викладання. Дослідницький інструментарій сучасної методики викладання. Прогресивний досвід викладання вчителів-новаторів (С.М.Лисенкової, Ш.О.Амонашвілі, В.Ф.Шаталова, М.М.Палтишева, Є.М.Ільїна та ін.). Новітні техніки викладання та їх характеристика. Комунікативний підхід у сучасній методиці викладання ІМ за кордоном (Г.Е. Піфо, Р. Олбрайт, Г. Уїдсон та інші). «Метод оранж» (Франція). Сугестопедична теорія Г. Лозанова – джерело сучасної методики інтенсивного навчання ІМ. Метод активізації резервних можливостей особистості й колективу Г.О. Китайгородської: принцип особистісного спілкування, особистісно-рольовий принцип, принцип концентрованої організації навчального матеріалу і навчального процесу, принцип колективної взаємодії; етапи роботи у циклі уроків за методом активізації: подача нового навчального матеріалу у тексті-полілозі (особливості такого тексту), тренування у спілкуванні, практика у спілкуванні.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма навчання					Заочна форма навчання				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		сем	лаб	СР	л		сем	лаб	СР	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ										
Тема 1. Педагогічна діяльність як творчий процес	8	2	2		4					
Тема 2. Педагогічне спілкування	10	2	2		6					
Тема 3. Сутність і структура педагогічної майстерності	8	2	2		4					
Тема 4. Педагогічна техніка	10	2	2		6					
Тема 5. Педагогічний артистизм та імідж вчителя	8	2	2		4					
Тема 6 Професійні ролі викладача іноземної мови	8	2	2		4					
Тема 7. Педагогічна етика та педагогічний такт	8	2	2		4					
Разом за змістовим модулем 1	60	14	14		32					
Змістовий модуль 2. ВИКЛАДАННЯ ЯК ДИДАКТИЧНА СИСТЕМА										

Тема 8. Викладання як предмет дидактики	8	2	2		4				
Тема 9. Сутність процесу навчання і викладання	8	2	2		4				
Тема 10. Суперечності, закономірності та принципи навчання і викладання	8	2	2		4				
Тема 11. Методи навчання і прогресивний досвід викладання	10	2	2		6				
Тема 12. Форми організації навчання і викладання	10	2	2		6				
Тема 13. Контроль, оцінювання та моніторинг якості навчання і викладання	8	2	2		4				
Тема 14. Актуальні проблеми методики викладання	8	2	2		4				
Разом за змістовим модулем 1	60	14	14		32				
УСЬОГО ГОДИН	120	28	28		64				

7. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема №1. Вчитель іноземної мови як суб'єкт творчої педагогічної діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «педагог», «вихователь», «вчитель», їх визначення і суть. 2. Права, обов'язки та основні функції вчителя закладу загальної середньої освіти. 3. Роль і суспільна значущість професії вчителя. 4. Професійні вимоги до особистості вчителя ІМ. 5. Специфіка ролі і професійних функцій вчителя іноземної мови як суб'єкта, медіатора культур, фасилітатора, диспетчера, менеджера іншомовної освіти в контексті державної та європейської освітньої політики. 6. Професіограма вчителя іноземної мови: європейський та вітчизняний аспект. 7. Сутність, психологічна структура та особливості педагогічної діяльності вчителя іноземної мови як творчого процесу. 8. Характеристика провідних функцій педагогічної діяльності: гностичної, проектувальної, конструктивної, режисерської, акторської, комунікативної, організаційної, діагностувальної, контрольної-оцінювальної, моніторингової. 	2

2	<p>Тема №2. Вчитель іноземної мови як суб'єкт педагогічного спілкування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, специфіка, структура і провідні функції педагогічного спілкування вчителя іноземної мови. 2. Стили педагогічного спілкування, їх характеристика. 3. Моделі педагогічного спілкування (комунікативної поведінки) вчителя іноземної мови. 4. Педагогічне спілкування як монолог та діалог, партнерство та співпраця. 5. Суб'єкт-об'єктна та суб'єкт-суб'єктна педагогічна взаємодія вчителя ІМ з учнями: спільне і відмінне. 6. Психологічні бар'єри педагогічного спілкування вчителя іноземної мови з учнями (педагогічна реакція на поведінку, вчинок учня), їх вплив на якість педагогічної взаємодії. 7. Культура мовлення, мовні здібності і комунікативна поведінка вчителя ІМ. 8. Педагогічний такт вчителя іноземної мови як основа його комунікативної поведінки в освітньому середовищі. 	2
3	<p>Тема №3. Педагогічна майстерність вчителя іноземної мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття педагогічної майстерності вчителя. 2. Класики педагогіки (А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський, Ш.А. Амонашвілі, І.А. Зязюн та інші) та сучасні вчені про значення педагогічної майстерності вчителя. 3. Сутність і структура педагогічної майстерності вчителя, характеристика її складових. 4. Сучасні вимоги до професійної компетентності та педагогічних здібностей вчителя ІМ. 5. Позитивний і привабливий імідж вчителя іноземної мови, культура його зовнішнього вигляду (охайність, естетична виразність, стриманість) як показники педагогічної майстерності. 6. Шляхи та засоби вдосконалення педагогічної майстерності вчителя ІМ. 	2
4	<p>Тема №4. Педагогічна техніка вчителя іноземної мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття педагогічної техніки вчителя, її сутність. 2. Внутрішня техніка, її специфіка й механізми втілення (творче самопочуття, впевненість у собі, досягнення стану психологічної та фізичної розкритості); особливості використання прийомів саморегулювання. 3. Зовнішня техніка та її структура: невербальні елементи: мова тіла, міжособистісний простір, часові характеристики спілкування; вербальні елементи: правила та техніка мовлення. 4. Техніки вербальної комунікації вчителя іноземної мови (культура мови та еталон професійного мовлення вчителя; екстралінгвістичні та паралінгвістичні засоби). 5. Техніки невербальної комунікації вчителя іноземної мови (пантоміміка): емоційне забарвлення пластики, пози особистості, мова жестів; мімічна техніка: вираз обличчя, контакт очей). 6. Основи техніки саморегуляції та позитивного психологічного настрою у професійній діяльності вчителя ІМ. 	2
5	<p>Тема №5. Педагогічний артистизм як основа професійної майстерності вчителя іноземної мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогічний артистизм як особистісна та професійна якість вчителя ІМ. 2. Характеристика функцій педагогічного артистизму. 3. Методи та прийоми набуття педагогічного артистизму вчителем ІМ. 4. Педагогічний імідж вчителя іноземної мови, способи його створення. 5. Поняття педагогічної харизми, способи її вияву. 	2
6	<p>Тема №6. Професійні ролі викладача іноземної мови як учасника, проектувальника та організатора виховання учнів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійна роль, права та функціональні обов'язки вчителя іноземної мови як класного керівника. 2. Сучасні вимоги до рольового репертуару класного керівника та його професійної компетентності. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> 3. Професіограма сучасного вчителя іноземної мови як класного керівника. 4. Культура спілкування класного керівника з колегами, учнями та їх батьками. 5. Бар'єри спілкування класного керівника з учасниками освітнього середовища та способи їх подолання. 6. Шляхи та засоби вдосконалення педагогічної майстерності класного керівника. 7. Техніки режисерування й проведення виховних заходів з полікультурного виховання учнів: аналіз та презентація інноваційно-педагогічного досвіду. . 	
7	<p align="center">Тема №7. Конкурс педагогічної майстерності майбутніх вчителів іноземної мови як організаторів громадянського і патріотичного виховання</p> <p align="center">Презентація педагогічних проєктів (сценаріїв виховних заходів).</p>	2
8	<p>Тема 8. Дидактика як наука та концептуальна основа викладання</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Історія виникнення дидактики в персоналіях педагогів-класиків. 2. Поняття дидактики як системи, її предмет, методи, зв'язок з іншими науками. 3. Основні категорії дидактики, їх характеристика. 4. Сучасні стан та розвиток шкільної дидактики в Україні та світі. 	2
9	<p>Тема 9. Єдність навчання і викладання</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Історичні типи і види навчання. 2. Протиріччя як рушійні сили процесу навчання, 3. Структурні компоненти та провідні ознаки процесу навчання. 4. Структура процесу навчально-пізнавальної діяльності учнів, характеристика її компонентів. 5. Викладання як процес навчально-методичної діяльності вчителя. 6. Основні функції викладання (освітня, виховна, розвивальна), їх характеристика та взаємозв'язок. 7. Навчання як двосторонній процес і спільна діяльність викладача і учнів. 8. Організація навчання і викладання в контексті вимог Концепції «Нова українська школа». 	2
10	<p>Тема 10. Закономірності й принципи навчання</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття закономірності навчання. 2. Класифікація закономірностей навчання. 3. Поняття принципу і правил навчання. 4. Класичні принципи навчання. 5. Новітні принципи навчання: розвивального характеру навчання, емоційності, навчання на високому рівні труднощів, інноваційності навчання. 6. Принципи навчання в прогресивному досвіді викладання педагогів-класиків та педагогів-новаторів ХХ ст. 	2
11	<p>Тема 11. Методи навчання і прогресивний досвід викладання</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття «метод», «прийом», «засіб» навчання. 2. Характеристика основних класифікацій методів навчання. 3. Традиційні методи навчання та їх характеристика. 4. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності школярів. 5. Методи інноваційного навчання. 6. Методи навчання в прогресивному досвіді викладання педагогів-новаторів 	2
12	<p>Тема 12. Урок як провідна форма організації навчання та реалізації функцій викладання</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття про форми організації навчання. 2. Таксономія уроків різних типів і видів. 3. Чинні вимоги до підготовки та проведення уроку. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> 4. Урок як цілісна дидактична система та дзеркало душі вчителя. 5. Нестандартні уроки, їх види і спрямованість. 6. Переваги і вади уроку як основної форми організації навчання в сучасній школі. 7. Аналіз уроку та особливості його здійснення. 	
13	<p>Тема 13. Контроль, оцінювання та моніторинг якості навчання і викладання</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Контроль, його роль і функції в навчальному процесі. 2. Види й методи контролю. 3. Складові навчальних досягнень учнів. 4. Оцінка успішності навчання учнів, її призначення в навчальному процесі. 5. Функції та критерії оцінювання навчальних досягнень. 6. Методи педагогічного діагностування та оцінювання навчальних досягнень учнів. 7. Моніторинг якості викладання. 	2
14	<p>Тема 14. Актуальні проблеми методики викладання</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Сутність і специфіка методики викладання як науки 2. Передовий досвід викладання як предмет досліджень методики викладання. 3. Дослідницький інструментарій сучасної методики викладання. 4. Прогресивний досвід викладання вчителів-новаторів (С.М.Лисенкової, Ш.О.Амонашвілі, В.Ф.Шаталова, М.М.Палтишева, Є.М.Льїна та ін.). 5. Комунікативний підхід у сучасній методиці викладання ІМ за кордоном (Г.Е. Піфо, Р. Олбрайт, Г. Уїдсон та інші. «Метод оранж» (Франція). 6. Сугестопедична теорія Г. Лозанова – джерело сучасної методики інтенсивного навчання ІМ. 7. Метод активізації резервних можливостей особистості й колективу Г.О. Китайгородської. 8. Новітні технології та передовий досвід з організації громадянської освіти в зарубіжних країнах. 	2
Усього годин		28

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Види завдань	Кількість годин
Тема 1. Педагогічна діяльність як творчий процес	<ul style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте глосарій та запам'ятайте визначення основних понять. 2. Підберіть 5 цитат видатних діячів щодо соціальної ролі і значущості педагогічної професії в інформаційному суспільстві. 	4
Тема 2. Педагогічне спілкування	<ul style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте глосарій та запам'ятайте визначення основних понять. 2. Підберіть та виконайте 5 вправ для розвитку навичок педагогічного спілкування. 3. Запропонуйте педагогічну ситуацію, яка б характеризувала певний стиль пед. спілкування 	4
Тема 3. Сутність і структура педагогічної майстерності	<ul style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте глосарій та запам'ятайте визначення основних понять. 2. Ознайомтеся з інноваційно-педагогічним досвідом вчителів іноземної мови, узагальніть відмінне, зробіть мультимедійну презентацію. 3. Зробіть письмовий аналіз наукової статті щодо сутності інноваційно-педагогічної діяльності вчителя (за останні 5 років), прокоментуйте її основні ідеї. 	4

Тема 4. Педагогічна техніка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте глосарій та запам'ятайте визначення основних понять теми. 2. Розробіть порівняльну таблицю «Спільне і відмінне в діяльності актора та вчителя». 3. Підберіть матеріал (вірші, оповідання, казки) щодо розвитку декламації або 5 вправ на тренінг елементів зовнішньої педагогічної техніки. 4. Виявіть недоліки та розробіть план удосконалення власної педагогічної техніки. 	6
Тема 5. Педагогічний артистизм та імідж вчителя	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте глосарій та запам'ятайте визначення основних понять. 2. Запропонуйте власні рекомендації щодо створення позитивного іміджу сучасного вчителя. 	4
Тема 6. Професійні ролі викладача іноземної мови	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробіть сценарій нестандартного виховного заходу з актуальної проблеми з мультимедійною презентацією та інтерактивними техніками. 2. Оформіть професійне порт фоліо. 	6
Тема 7. Педагогічна етика та педагогічний такт	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте глосарій та запам'ятайте визначення основних понять. 2. Доберіть 5 ситуацій, які демонструють порушення настанов педагогічного такту та етики, прокоментуйте їх. 	4
Тема 8. Викладання як предмет дидактики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте письмово глосарій основних понять теми та чіткі відповіді на основні питання семінарського заняття. 2. Ознайомтеся з творчим внеском педагога-класика у дидактику (за вибором), в таблиці узагальніть його провідні ідеї і положення, підготуйте мультимедійну презентацію. 	4
Тема 9. Сутність процесу навчання і викладання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте письмово глосарій основних понять теми та чіткі відповіді на основні питання семінарського заняття. 2. Ознайомтеся з науковою статтею сучасного дидакта (за останні 5 років), в таблиці узагальніть його провідні ідеї і положення. 	4
Тема 10. Суперечності, закономірності та принципи навчання і викладання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте письмово глосарій основних понять теми та чіткі відповіді на основні питання семінарського заняття. 2. Підготувати узагальнюючу таблицю з переліком провідних принципів навчання в школі, навести визначення їх суті і способів реалізації. 	4
Тема 11. Методи навчання і прогресивний досвід викладання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте письмово глосарій основних понять теми та чіткі відповіді на основні питання семінарського заняття. 2. Конкретизувати сутність одного з сучасних видів навчання у вигляді таблиці/схеми з означенням специфіки, переваг та обмежень. 	4
Тема 12. Форми організації навчання і викладання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте письмово глосарій основних понять теми та чіткі відповіді на основні питання семінарського заняття 2. Розробіть план-конспект нестандартного уроку та презентуйте інтерактивний фрагмент. 	4

Тема 13. Контроль, оцінювання та моніторинг якості навчання і викладання	1. Підготуйте письмово глосарій основних понять теми та чіткі відповіді на основні питання семінарського заняття. 2. Ознайомтеся зі статтею сучасного дидакта (за останні 5 років) щодо оцінювання та моніторингу якості навчання, в таблиці узагальніть його провідні ідеї і положення.	4
Тема 14. Актуальні проблеми методики викладання	1. Підготуйте мультимедійну презентацію щодо актуальної проблеми методики викладання ІМ, використовуючи не менш 5 наукових джерел, оформіть текст у вигляді наукової доповіді.	4
Усього годин		64

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні: лекція (вступна, оглядова, інформативна, з проблемним викладом матеріалу, з аналізом конкретних педагогічних ситуацій, лекція-дискусія), пояснення, розповідь, інструктаж, бесіда, дискусія, робота з підручником /навчальною літературою.

Наочні: метод безпосереднього педагогічного спостереження, метод ілюстрації, метод демонстрації, метод візуалізації (мультимедійної презентації).

Практичні: метод проектів; метод аналізу педагогічних ситуацій; метод вирішення педагогічних задач; методи ігрового моделювання; метод виконання самостійно-дослідницьких та практичних завдань; метод виконання письмових робіт, метод портфоліо.

10. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
Поточний контроль, який здійснюється у ході проведення лекційних занять, консультацій та відпрацювань	60%
Підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення іспиту.	40%
Методи діагностики знань (контролю): фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; тестовий контроль знань, робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит	

11. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання

Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять і безпосередня участь в них	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час лекційних занять	14
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що вноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР, перевірка портфолію тощо	14
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка творчих завдань (реферату, міні-лекції, доповіді з мультимедійної презентації) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (педагогічного проекту), міні-лекції, сценарію навчального заняття, сценарію виховного заходу	27
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			60
<i>Підсумковий контроль (іспит)</i>			40
Всього балів			100

12. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

(для іспиту/заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе, міні лекцію) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними

завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Питання для підготовки до поточного та підсумкового контролю

1. Розкрийте предмет, об'єкт та категорії дидактики.
2. Поясніть місце дидактики в системі наук.
3. Розкрийте зв'язок дидактики з іншими науками.
4. Розкрийте методи дидактичного дослідження.
5. Опишіть ункції дидактики.
6. Схарактерийте специфіку, функції та особливості організації освітнього процесу.
7. Назвіть основні структурні компоненти освітнього процесу як дидактичної системи, прокоментуйте їх.
8. Охарактеризуйте провідні закономірності та принципи організації освітнього процесу в школі.
9. Розкрийте специфіку сучасних видів навчання.
10. Схарактеризуйте особливості інноваційного навчання.
11. Опишіть суть викладання та учіння як діяльності суб'єктів освітнього процесу.
12. Розкрийте поняття освіти в контексті законодавчо-нормативних документів.
13. Охарактеризуйте провідні класифікації методів навчання у сучасній школі.
14. Опишіть специфіку інтерактивних методів навчання.
15. Розкрийте дидактичні функції сучасних засобів навчання у сучасній школі.
16. Опишіть сутність організаційних форм навчання у сучасній школі.
17. Охарактеризуйте урок як провідну форму організації освітнього процесу у сучасній школі.
18. Проаналізуйте види і структуру сучасного уроку, методикау їх підготовки і вимоги щодо проведення.

19. Прокоментуйте суть і структуру нестандартних уроків.
20. Розкрийте алгоритм підготовки вчителя до проведення контрольної роботи.
21. Охарактеризуйте сутність та умови ефективної організації самостійної роботи учнів, особливості її контролю.
22. Опишіть роль навчальної гри, особливості її проведення з учнями.
23. Розкрийте сутність, функції та види контролю навчально-пізнавальної діяльності учнів.
24. Опишіть технологію пояснювально-ілюстративного навчання учнів.
25. Охарактеризуйте специфіку навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у сучасній школі.
26. Охарактеризуйте вчителя ІМ як суб'єкта, проектувальника, реалізатора та менеджера освітнього процесу.
27. Опишіть специфіку рольових функцій вчителя ІМ як організатора виховної роботи.
28. Розкрийте складові педагогічної етики та культури вчителя ІМ.
29. Розкрийте зміст провідних ролей і функцій вчителя ІМ як дослідника.
30. Форми спілкування: бесіда, розмова по телефону, переговори, збори.
31. Поняття «педагогічна майстерність» та його складові.
32. Елементи педагогічної майстерності вчителя іноземної мови.
33. Критерії педагогічної майстерності вчителя іноземної мови.
34. Рівні педагогічної майстерності вчителя іноземної мови.
35. Професійна компетентність вчителя іноземної мови як основа його педагогічної майстерності.
36. Педагогічні здібності як елемент педагогічної майстерності вчителя іноземної мови.
37. Театральна педагогіка як джерело педагогічної майстерності.
38. Педагогічний артистизм та його функції.
39. Поняття «педагогічна техніка» та його зміст.
40. Роль педагогічної техніки у процесі вдосконалення професійної діяльності вчителя іноземної мови.
41. Складові педагогічної техніки вчителя іноземної мови.
42. Зовнішня техніка вчителя іноземної мови та її характеристика.
43. Внутрішня техніка вчителя іноземної мови та її характеристика.
44. Гуманістична спрямованість особистості вчителя іноземної мови та її роль у процесі педагогічної взаємодії.
45. Сутність та структура педагогічного спілкування.
46. Основні різновиди педагогічного спілкування.
47. Педагогічне спілкування як діалог.
48. Функції педагогічного спілкування та їх характеристика.
49. Стили педагогічного спілкування.
50. Культура педагогічного спілкування.
51. Шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні.
52. Педагогічний імідж вчителя іноземної мови.
53. Шляхи і засоби створення позитивного педагогічного іміджу.
54. Педагогічна діяльність та її психологічна структура.
55. Педагогічна діяльність як творчий процес.
56. Особистість вчителя іноземної мови як інструмент виховного впливу.
57. Педагогічна етика вчителя іноземної мови.
58. Сутність і структура педагогічної культури вчителя іноземної мови.
59. Педагогічний такт вчителя іноземної мови.
60. Техніка налаштування вчителя іноземної мови на творчу діяльність.
61. Принципи педагогічної етики.
62. Норми етичної поведінки вчителя іноземної мови по відношенню до учнів.

63. Норми етичної поведінки вчителя іноземної мови по відношенню до колег.
64. Моральні вимоги, що регулюють відносини між вчителем іноземної мови та керівництвом.
65. Педагогічні здібності як підґрунтя розвитку педагогічної майстерності

14. Рекомендована література

Основна

Нормативно-правові документи:

1. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 31, ст.226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
3. Наказ МОН України «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» від 16.07.2018 р. №776. URL: file:///C:/Users/8D29~1/AppData/Local/Temp/08231949_kontseptsiya_rozvitku_pedagogichnoji_osviti-1.pdf.
4. Проект Концепції «Нова українська школа», ухваленої рішенням колегії МОН України 27.10. 2016 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.

Підручники та навчальні посібники

1. Бондаренко Г.Л. Історія педагогічної риторики: навч. посіб. Київ: Персонал, 2012. 276с.
2. Волкова Н. В. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. Київ: Академія, 2016. 256 с.
3. Добридень А.В. Практикум з основ педагогічної майстерності. Умань: Алмі, 2017. 216 с.
4. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності. Київ, 2018. 484 с.
5. Мачинська Н., Федорович А., Яремчук Н. Основи педагогічної майстерності: навч.-метод. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
6. Кодлюк Я.П. Дидактика початкової школи: практичний курс: навчально-методичний посібник. Тернопіль : Астон, 2013. 160с.
7. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи: навч. посіб. Київ : Слово, 2015. 632 с.
8. Основи педагогічної майстерності: практикум /Холковська І. Л., Волошина О.В, Губіна С.І. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: [file:///C:/Users/8D29~1/AppData/Local/Temp/Prakt\(1\).pdf](file:///C:/Users/8D29~1/AppData/Local/Temp/Prakt(1).pdf).
9. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Грамота, 2012. 504 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2011. 240 с.
11. Ярошинська О.О. Дидактика: навч. посіб. Умань: ПП Жовтий О.О., 2012. 344 с.

Додаткова

12. Ковальчук В.М. Педагогічна майстерність. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ, 2017. 46 с.
13. Педагогіка і практична режисура URL: https://studopedia.su/13_57423_vimogi-do-osobistosti-tvortsya.html.
14. Педагогічна комунікація: практикум для студентів / укл. О.М. Фенцик. Мукачево: вид-во МДУ, 2019. 162 с.
15. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія / за ред. Н. В. Гузій. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 427 с.
16. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 312 с.
17. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві. *Вибрані твори*: В 5 т. Київ : Радянська школа, 1976. Т.2. С. 420-425.
18. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство. Навч. посібник. Київ. Кондор. 2015. 450 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Новини педагогіки, електронна бібліотека видань з історії педагогіки. URL: <http://pedagogic.ru/books/item/f00/s00/z0000018/index.shtml>.
2. Державна науково-педагогічна бібліотека ім. В.О. Сухомлинського. URL: http://www.library.edu-ua.net/scientific_information_work/suhomlynskiy/.
3. Електронна бібліотека педагогічної літератури. URL: <http://pedagogic.ru/books/item/f00/s00/z0000018/st006.shtml>.
4. Посилання на популярні педагогічні Інтернет-ресурси. URL: http://sloboda.at.ua/publ/sajti_institutiv_pisljadiplomnoji_pedagogichnoji_osviti/1-1-0-68.
5. Педагогічні бібліотеки. URL: <http://lib.ua-ru.net/diss/cont/23693.html>.
6. Сайти для педагогів: новини, публікації, електронні бібліотеки, форуми. URL: <http://krok.org.ua/rod-ukr.php>.
7. Педагогічні журнали, газети URL: <http://dir.meta.ua/.../education-news/>.
8. Електронний архів журналу «Педагогічний вісник». URL: <http://nbuv.gov.ua/.../08knapop.htm>.
9. Електронні журнали та газети – Портал сучасних педагогічних ресурсів URL: http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_e-magazines/.
10. Електронна онлайн-бібліотека. URL: <http://readbookz.com/books/172.html>.
11. Електронна бібліотека з практичної педагогіки. URL: <http://freebooks.net.ua/uchebniki/humanitami/othera/52071-m.drjebbl-i-dzh.stringer-putevoditel-po.html>.
12. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL : <http://www.mon.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Міжнародного гуманітарного університету: <https://mgu.edu.ua/>.